در گفت وگو با «هادی عرفان» مدرس معماری مطرح شد مد ر ت شهری مقصر وضع ت کنونی معماری بی هو ت مشهد

خراسان رضوی - مورخ چهارشنبه 1390/03/11
شماره انتشار 17850
نو سنده: گروه فرهنگی هنری

معماری و شهرسازی شهری هم چون مشهد که امروز آن را پا تخت معنوی ا ران می نامند، موضوعی است که باز هم آن را به نقد و نظر می گذار م. وضع ت کنونی و آن چه از رفتار مد ران ا ن شهر در برنامه ر زی ها برمی آ د و در ساخت و سازها و معماری اش نما ان است، ب شتر آشفتگی و بی برنامگی احساس می شود. هر کس هر طور می خواهد می سازد؛ نت جه اش هم ن شده است که به و ژه در خ ابان های منتهی به حرم مطهر می ب ن م . ساختمان های مرتفع و در غ از نظارتی که بر آن شده باشد. آ ا زائری که به مشهد می آ د، نبا د از س مای ا ن شهر در افتی فرهنگی و معنوی داشته باشد؟ با مهندس هادی عرفان که اکنون مسئول ت دفتر مطالعات اجتماعی معاونت فرهنگی شهرداری مشهد را به عهده دارد هم ن دغدغه ها را در م ان می گذار م. او می گو د: مد ر ت شهری مقصر اصلی روند بی هو تی در معماری مشهد است.

«هو ت و معماری» و ا «معماری دارای هو ت» اول ن موضوعی است که آن را با مهندس هادی عرفان به گفت وگو می نش ن م. او معتقد است که «هو ت» مقوله ای چند جانبه است و تنها در معماری و شهرسازی ن ست و با د آن را در ابعاد مختلف مورد بررسی قرار ده م. «عرفان» در ا ن موضوع به نقل قولی از کی از استادان معماری دکتر سنگری اشاره و عنوان می کند: ا ن استاد معتقد است آدم ها ۴ پوست دارند: ۱ - پوست بدن ۲ - لباس ۳ - معماری ۴ - شهر. با ا ن تعب ر معماری هم برای آدم ها ک پوست به شمار می آ د.

معماری کنونی مشهد، معماری دلالی و تجاری است

او ادامه می دهد: در واقع معماری برآمده از ک ز از است که اگر برای ا ن ز از به درستی برا ش پاسخ فراهم شود، معماری هم ارتقا می ابد و اگر ا ن طور نباشد همواره مورد انتقاد قرار خواهد گرفت، مثل معماری کنونی مشهد که تلف قی از معماری ساخت مردم و معماری دلالی و تجاری است. دبی و ک ش هم چن ن وضع تی دارد و ا ن در حالی است که معماری شهری هم چون مشهد با د دارای هو ت، نشان و شناسنامه باشد.در مکه و مد نه بد ن منظور تلاش شده است هر چند آن ها هم در سال های اخ ر از ا ن مهم فاصله گرفتند.او در ا ن زم نه به نقد برخی روندها می پردازد و می گو د: در حال حاضر در بدنه اجرا ی ما نگاهی از بالا به پا ن عنی د دگاهی حاکم تی، ابلاغی و دستوری حاکم است نه نگاه همنش نی با مردم.

مهندس عرفان در ا ن باره به اصطلاحاتی هم چون «فرهنگ سازی» که در گفتمان مد ران وجود دارد اشاره و مطرح می کند که ما در تمدن اسلامی ه چ گاه فرهنگ سازی ندار م بلکه ا جاد فرهنگ و بالندگی فرهنگ دار م.او با طرح ا ن پ ش زم نه ها به موضوع هو ت می پردازد و ادآور می شود: هو ت بادکنک ن ست و ساختنی هم ن ست و اگر بخواه م هو ت را بساز م معماری مان می شود شب ه دبی عنی بستری بی بوته و ر شه در کو ر ا جاد شود و با زور پول آن را معماری کن م.ا ن معمار می گو د: هر مسافری که کمی تحل ل داشته باشد با تماشای معماری دبی متوجه بی عمق و ر شه بودن آن می شود آن ها از هر جا ی تکه ای برداشته اند و ا ن عنی که ما ه چ حرفی برای گفتن ندار م. با د بپذ ر م که هو ت ک شبه به وجود نمی آ د اما ک شبه می توان آن را از ب ن برد.

نگاه عمرانی به جای نگاه ک ف تی

عرفان ادامه می دهد که متاسفانه درحال حاضر در مولفه های مد ر تی شهرهای ما نگاه عمرانی بر نگاه ک فی حاکم شده است ا ن نگاه باعث شده که به بافت تار خی شهرها بگو ند بافت فرسوده. ا ن کلمه (بافت فرسوده) برای ک شهر و ک تار خ بار منفی دارد.

مشهد عملکرد خوبی ندارد

از عرفان می پرسم که ا ن نگاه در مشهد چگونه بوده است؟ او می گو د: مشهد در مقا سه با شهرها ی که و ژگی های جغراف ا ی و تار خی شان کسان است در ا ن زم نه عملکرد خوبی نداشته است به طوری که د د م هو تی را که طی قرن ها در بافت و معماری ا ن شهر شکل گرفت طی چند دهه گذشته چطور با آن برخورد شد.

معماری تار خی مشهد مثل ک ک تولد قاچ قاچ شد

او در ا ن بخش به مقا سه شهرها در نوع رفتارشان با معماری شان پرداخت و گفت برو د ببی ند اصفهانی ها و تبر زی ها با معماری سنتی شهرها شان چگونه رفتار کردند و اما ما در مشهد با بناها و بافت های قد می مثل ک ک تولد برخورد کرد م عنی آن را قاچ قاچ کرد م و بلع د م.در ا ن قسمت به «عرفان» می گو م که اگر به طور مشخص بخواه م معماری پ رامونی حرم مطهر را مورد بررسی قرار ده م ا ن سوال پ ش می آ د که در امر توسعه آ ا حق با فرهنگ است ا اقتصاد؟ او ا ن طور می گو د: توسعه، توسعه است. ما وقتی ک «کل» را گم کرد م معماری، اقتصاد و ... هم گم می شود ا ن عنی رشد سرطانی. در جامعه ما هنوز تعریف مشخصی از توسعه ن ست و فقط آن را به زبان می آور م . در موضوع شهر اگر به شأن ت شهر فکر کن م معماری شا سته ا ن شهر به صورت متعادل جا گاه واقعی خودش را می ابد.

از فردای شهرمان شناخت ندار م

عرفان ادامه می دهد :در موضوع اقتصاد با د اذعان کرد که اقتصاد شهر مشهد شکوفاست و اگر ما نمی توان م از آن به درستی بهره مند شو م موضوعی جداست. عرفان تصر ح می کند که چون از فردای شهرمان شناخت ندار م بنابرا ن معماری هم به همان نسبت رشد سرطانی خواهد داشت چون فرهنگ را از اقتصاد و اقتصاد را از فرهنگ جدا کرده ا م و به نوعی آن را بخش بخش کرده ا م.

مد ر ت شهری ، مقصر است

عرفان معتقد است: مقصر معماری فق ر و بی هو ت مشهد به مد ر ت شهری برمی گردد. ما در ا ن شهر معماران توانمند کم ندار م فقط با د به آن ها ارزش داد. در ع ن حال به آ نده بدب ن ن ست م اما جامعه جوان معماری با د تربـ ت شود تا بتواند گام های بزرگ بردارد.(بخش دوم ا ن گفت و گو روزهای آ نده منتشر می شود)

مرور

وضع ت فعلی معماری کنونی مشهد تلف قی از معماری ساخت مردم و معماری دلالی و تجاری است، دبی و ک ش هم چن ن وضع تی دارد

هو ت در معماری مشهد هو ت بادکنک ن ست و ساختنی هم ن ست اگر بخواه م هو ت را بساز م معماری مان می شود شب ه دبی

فردای پا تخت معنوی ا ران چون ازفردای شهرمان شناخت ندار م حوزه ها ی مثل معماری هم به همان نسبت رشد سرطانی خواهد داشت

رفتارمد ران با بافت تار خی ما در مشهد با بناها و بافت های تار خی مثل ک ک تولد برخورد کرد م عنی آن را قاچ قاچ کرد م و بلع د م